18. 11. 2026

ID: 121916

Předkupní právo

Z žádného ustanovení zákona nevyplývá, že by platnost smlouvy, k jejímuž uzavření dochází v důsledku uplatnění zákonného předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny ve spojení s § 2144 odst. 1 o. z., byla podmíněna souhlasem jakékoli organizační složky státu. V soukromoprávním styku se na stát nahlíží jako na právnickou osobu, a vystupuje-li Česká republika coby účastník občanského soudního řízení, dopadá též na ni pravidlo o rovném postavení procesních stran (§ 18 o. s. ř.). Není tedy přípustné, aby soud státu v civilním sporu přiznával výhodnější režim a posuzoval důsledky jeho postupu mírněji, než by ve srovnatelné situaci činil u osob soukromého práva.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 22 Cdo 2084/2026-219 ze dne 15.9.2026)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně České republiky – Ministerstva životního prostředí, se sídlem v P., za něž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v P., proti žalovanému K. J., zastoupenému doc. JUDr. P.T., Ph.D., advokátem se sídlem v P., o nahrazení projevu vůle, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 13 C 115/2024, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2026, č. j. 49 Co 109/2025-194, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 4. 2026, č. j. 49 Co 109/2025-194, se mění tak, že se ve výrocích I a II rozsudek Okresního soudu v Hodoníně ze dne 28. 1. 2025, č. j. 13 C 115/2024-171, potvrzuje.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Hodoníně (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 28. 1. 2025, č. j. 13 C 115/2024-171, zamítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhala, aby byl nahrazen projev vůle žalovaného k uzavření kupní smlouvy (ve znění specifikovaném ve výroku), jejímž předmětem je prodej spoluvlastnického podílu o velikosti ideálních 3/16 na pozemku parc. č. XY (trvalý travní porost) zapsaném pro katastrální území a obec XY na listu vlastnictví č. XY u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště XY (dále „předmětný pozemek“ nebo „předmětný spoluvlastnický podíl“), za kupní cenu ve výši 30 000 Kč s tím, že kupující nejpozději do 60 dnů od nabytí právní moci rozsudku podá návrh na zápis vkladu vlastnického práva k předmětu koupě u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště XY, a do 30 dnů ode dne tohoto zápisu zaplatí prodávajícímu kupní cenu (výrok I). Soud prvního stupně dále žalobkyni uložil povinnost nahradit žalovanému k rukám jeho zástupce náklady řízení ve výši 12 403,23 Kč (výrok II) a zástupci žalovaného uložil povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení vzniklé v souvislosti s odročením jednání nařízeného na den 21. 11. 2024 ve výši 1 859 Kč (výrok III).

2. Soud prvního stupně vyšel z těchto – pro rozhodnutí o věci – významných skutkových zjištění. Žalovaný nabyl předmětný spoluvlastnický podíl na základě kupní smlouvy ze dne 22. 11. 2022 od předchozí vlastnice, ČESKOMORAVSKÉ POZEMKOVÉ, s. r. o., za kupní cenu 30 000 Kč, přičemž zmíněná kupní smlouva obsahovala ujednání, že kupní cena bude uhrazena bezhotovostně do 5 dnů od podpisu kupní smlouvy oběma smluvními stranami. Předmětný pozemek leží v nezastavěném

zvláště chráněném území XY. Žalobkyně vyzvala žalovaného k převodu jeho spoluvlastnického podílu na předmětném pozemku, avšak bezúspěšně.

3. Po právní stránce soud prvního stupně věc posoudil podle § 61 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, (dále „zákon o ochraně přírody a krajiny“) a § 2144 odst. 1 a § 2147 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (dále „o. z.“ nebo „občanský zákoník“). Mezi stranami nebylo sporné, že předkupní právo žalobkyně dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny bylo porušeno, neboť předmětný spoluvlastnický podíl byl na žalovaného převeden kupní smlouvou ze dne 22. 11. 2022, aniž by tehdejší spoluvlastnice nabídla žalobkyni tento spoluvlastnický podíl ke koupi. Jedinou spornou otázkou bylo, zda kupní smlouva, k jejímuž uzavření by měl být projev vůle žalovaného nahrazen, odpovídá podmínkám, za kterých se žalovaný stal vlastníkem předmětného spoluvlastnického podílu. Soud prvního stupně shledal, že splatnost kupní ceny vymezená v petitu žaloby představuje významnou odchylku od smluvních podmínek, za kterých žalovaný předmětný spoluvlastnický podíl nabyl. V dané kupní smlouvě byla totiž splatnost kupní ceny stanovena do 5 dnů od uzavření této smlouvy, avšak návrh kupní smlouvy vtělený do petitu žaloby zahrnuje ujednání o splatnosti kupní ceny do 30 dnů od zápisu vlastnického práva žalobkyně k předmětnému spoluvlastnickému podílu do katastru nemovitostí. Soud prvního stupně přitom v poměrech projednávané věci nepovažoval lhůtu k zaplacení kupní ceny v délce 5 dnů od uzavření (podpisu) kupní smlouvy za nesplnitelnou.

4. Krajský soud v Brně (dále „odvolací soud“) k odvolání žalobce proti výrokům I a II rozsudkem ze dne 22. 4. 2026, č. j. 49 Co 109/2025-194, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že se nahrazuje projev vůle žalovaného k uzavření kupní smlouvy (ve znění uvedeném ve výroku), jejímž předmětem je prodej předmětného spoluvlastnického podílu za kupní cenu ve výši 30 000 Kč s tím, že kupující nejpozději do 60 dnů od nabytí právní moci rozsudku podá návrh na zápis vkladu vlastnického práva k předmětu koupě u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště XY, pro katastrální území a obec XY, a do 30 dnů ode dne tohoto zápisu zaplatí prodávajícímu kupní cenu (výrok I). Rozhodl rovněž o povinnosti žalovaného nahradit žalobkyni náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 4 837 Kč (výrok II).

5. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými závěry soudu prvního stupně. Po právní stránce však na rozdíl od soudu prvního stupně dovodil, že lhůta splatnosti sjednaná v kupní smlouvě ze dne 22. 11. 2022 není ze strany žalobkyně objektivně a právně splnitelná. S odkazem na účel předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, jakož i na povahu samotného předkupníka a na pravidla hospodaření s majetkem státu ve smyslu § 14 odst. 1, 4 a § 22 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, (dále „zákon č. 219/2000 Sb.“) konstatoval, že lhůta splatnosti navržená žalobkyní neznamená svévolné odchýlení se od podmínek původního převodu vlastnického práva k předmětnému spoluvlastnickému podílu, nýbrž přiměřenou úpravu odpovídající rozumnému uspořádání vztahů mezi účastníky řízení a umožňující faktickou realizaci zákonného předkupního práva státu. Odvolací soud tak souhlasil s argumentem žalobkyně, že je-li předkupníkem stát, který při nabývání majetku postupuje prostřednictvím organizační složky státu a je vázán pravidly hospodaření s majetkem České republiky, nelze odhlížet od zákonných limitů a postupů, které musí být při uzavření smlouvy a úhradě kupní ceny dodrženy.

II. Dovolání, vyjádření k dovolání

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalovaný dovolání, které opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále „o. s. ř.“) a v němž ohlašuje dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. Má za to, že dovolání je přípustné pro řešení otázek hmotného práva, jež nebyly – dle jeho mínění – v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu dosud řešeny. Táže se, zda má zákonné

předkupní právo dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny zvláštní smysl a účel, který by modifikoval či zcela vylučoval subsidiární použitelnost úpravy předkupního práva dle § 2140 a násl. o. z. Namítá, že smyslem a účelem každého zákonného předkupního práva je snaha zabezpečit přednostní nabytí vlastnického práva k určité věci konkrétním subjektem, přičemž navíc zákon o ochraně přírody a krajiny ani nezakotvuje žádnou speciální úpravu výkonu uvedeného předkupního práva či postupu v případě jeho porušení. Za dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu neřešenou považuje rovněž otázku, zda okolnost, že oprávněným z předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je stát, modifikuje či zcela vylučuje subsidiární použitelnost úpravy předkupního práva dle § 2140 a násl. o. z., a to konkrétně v důsledku § 14 odst. 1 a 4 a § 22 zákona č. 219/2000 Sb. Upozorňuje, že v přítomné kauze nejde o nakládání s majetkem státu, ale o situaci, kdy stát hodlá nabýt vlastnické právo k cizímu majetku, na niž pravidla zákona č. 219/2000 Sb. vůbec nedopadají. Domnívá se proto, že povinností žalobkyně bylo přijmout při uplatnění práva retraktu obsah smlouvy tak, jak stojí a leží, včetně klauzule týkající se splatnosti kupní ceny. Navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že se rozsudek soudu prvního stupně potvrzuje.

7. Žalobkyně se k dovolání žalovaného nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, u něhož to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 věta první o. s. ř.) a že je splněna i podmínka povinného zastoupení dovolatele advokátem (§ 241 odst. 1 o. s. ř.), zabýval se tím, zda je dovolání žalovaného přípustné (§ 237 o. s. ř.).

9. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

10. Po přezkoumání napadeného rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř., jež takto provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalovaného je ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení dovolatelem předkládané otázky, zda je ve vztahu k § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny subsidiárně použitelná právní úprava předkupního práva obsažená v občanském zákoníku. Odvolací soud se v poměrech projednávané věci při řešení nastolené právní otázky odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Dovolání žalovaného je dále přípustné též pro řešení otázky, jež v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu nebyla dosud posuzována, a sice zda okolnost, že oprávněným z předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je stát, modifikuje či zcela vylučuje subsidiární použitelnost úpravy předkupního práva dle § 2140 a násl. o. z. Jeví se vhodným uvést, že jiný názor dovolacího soudu na identifikaci zákonného předpokladu přípustnosti dovolání obsaženého v § 237 o. s. ř. nečiní dovolání vadným, a tudíž neprojednatelným (k tomu srovnej přiměřeně stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, bod 36 odůvodnění, jež bylo uveřejněno pod číslem 460/2017 Sb. a je přístupné, stejně jako dále označená rozhodnutí Ústavního soudu, na internetových stránkách Ústavního soudu https://nalus.usoud.cz).

IV. Důvodnost dovolání

11. V rozsahu, v němž Nejvyšší soud shledal dovolání žalovaného přípustným, nelze mu rovněž upřít opodstatněnost.

12. Skutkový stav věci, na němž byl rozsudek odvolacího soudu založen, nemohl být dovoláním zpochybněn, a proto z něj Nejvyšší soud při dalších úvahách vychází (musí vycházet).

13. O nesprávné právní posouzení věci (naplňující dovolací důvod podle § 241a odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.) jde tehdy, posoudil-li odvolací soud věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně vybranou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

K otázce, zda je ve vztahu k § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny subsidiárně použitelná právní úprava předkupního práva obsažená v občanském zákoníku:

14. Podle § 61 odst. 1 věty první zákona o ochraně přírody a krajiny má Česká republika předkupní právo k nezastavěným pozemkům ležícím mimo zastavěná území obcí na území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemkům souvisejícím s jeskyněmi.

15. Nejvyšší soud se otázkou uplatnění zákonného předkupního práva státu k pozemkům nacházejícím se v územích se zvláštním režimem podle § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny opakovaně zabýval (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1691/2018, jenž je, stejně jako dále zmíněná rozhodnutí dovolacího soudu, přístupný na internetových stránkách Nejvyššího soudu https://www.nsoud.cz, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2023, sp. zn. 22 Cdo 1672/2022, proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud usnesením ze dne 17. 10. 2023, sp. zn. III. ÚS 2760/23, jako zjevně neopodstatněnou odmítl; nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2025, sp. zn. 22 Cdo 2383/2025, proti němuž podanou ústavní stížnost Ústavní soud usnesením ze dne 11. 6. 2026, sp. zn. II. ÚS 147/26, taktéž jako zjevně neopodstatněnou odmítl). Z uvedených rozhodnutí vyplývají pro posouzení věci relevantní závěry, že zákonné předkupní právo státu zakládá povinnost vlastníka nabídnout nemovitost ke koupi při jejím převodu a že porušení této povinnosti zakládá právo oprávněného domáhat se nahrazení projevu vůle povinného. Dále z těchto rozhodnutí vyplývá, že předkupní právo podle § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny je právem věcným a že se na právní úpravu předkupního práva podle zákona o ochraně přírody a krajiny a na případný odkup pozemků státem podpůrně užije soukromoprávní úprava obsažená v občanském zákoníku. Ústavní soud totiž již v nálezu ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 18/17, bod 129 odůvodnění, dovodil, že „právní úprava předkupního práva podle zákona o ochraně přírody a krajiny odpovídá soukromoprávní úpravě obsažené v občanském zákoníku, která se na případný ‚odkup' pozemků státem podpůrně užije. Vlastník dotčeného pozemku je omezen pouze nabídkovou povinností ve prospěch státu; neprojeví-li stát ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení nabídky o pozemek zájem, může jej následně vlastník úplatně převést na koupěchtivého." Ke stejným závěrům stran subsidiárního použití právní úpravy předkupního práva obsažené v občanském zákoníku ve vztahu k § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny přitom dospívá i odborná literatura [viz např. HANÁK, Jakub. § 61 (Předkupní právo státu a financování výkupu pozemků). In: VOMÁČKA, Vojtěch, KNOTEK, Jaroslav, KONEČNÁ, Michaela, HANÁK, Jakub, DIENSTBIER, Filip, PRŮCHOVÁ, Ivana. Zákon o ochraně přírody a krajiny. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 483, marg. č. 10; nebo SVOBODA, Lukáš. § 2140 (Předkupní právo). In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 113, marg. č. 24].

16. Ve světle výše uvedeného je zřejmé, že závěr odvolacího soudu upřednostňující účel předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny před aplikací právní úpravy retraktu ve smyslu § 2144 odst. 1 o. z. neobstojí. Jakkoliv lze s odvolacím soudem souhlasit v tom, že

prostřednictvím § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny zákon realizuje veřejný zájem na ochraně pozemků ve vybraných územích, nelze přehlížet, že uvedená právní úprava jasně vystihuje, jakým způsobem je vlastnické právo k těmto pozemkům omezeno a jaké povinnosti z toho pro vlastníky vyplývají. Odvolací soud řádně nereflektoval shora citovanou rozhodovací praxi Nejvyššího soudu i Ústavního soudu, z níž se podává subsidiární použitelnost právní úpravy předkupního práva zakotvené v občanském zákoníku k § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny. Při posuzování otázek spojených s porušením předkupního práva státu dle § 61 zákona o ochraně přírody a krajiny se tak bude primárně postupovat podle tohoto zákonného ustanovení a subsidiárně pak dle úpravy předkupního práva obsažené v § 2140 a násl. o. z.

K otázce, zda okolnost, že oprávněným z předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je stát, modifikuje či zcela vylučuje subsidiární použitelnost úpravy předkupního práva dle § 2140 a násl. o. z.:

17. Podle § 21 o. z. stát se v oblasti soukromého práva považuje za právnickou osobu. Jiný právní předpis stanoví, jak stát právně jedná.

18. Podle § 6 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. pokud stát vystupuje jako účastník právních vztahů, je právnickou osobou.

19. Zákon č. 219/2000 Sb. je koncipován jako obecný předpis upravující hospodaření a v rámci toho i nakládání s majetkem státu. Tento zákon upravuje způsoby a podmínky hospodaření s majetkem státu, vystupování státu v právních vztazích, jakož i postavení, zřizování a zánik organizačních složek státu (viz § 1 zákona č. 219/2000 Sb.).

20. Stát, pokud vystupuje jako účastník právních vztahů, se považuje za právnickou osobu (viz § 6 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. a § 21 o. z.). Pro oblast soukromoprávních vztahů je tím vyjádřena skutečnost, že stát je zde právním subjektem na základě právní fikce právnické osoby; ani při své účasti v těchto vztazích však není oproštěn od svého primárního postavení jako nositele veřejných funkcí a veřejné moci a z toho vyplývající omezenosti v jeho autonomii vůle a v podřízenosti metodě veřejnoprávní regulace [srovnej HURDÍK, Jan. § 21 (Stát jako právnická osoba). In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1−654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 116, marg. č. 5–6]. V těchto právních vztazích však stát může vystupovat jen prostřednictvím některé ze svých organizačních složek definovaných v § 3 a násl. zákona č. 219/2000 Sb. Tyto organizační složky, které nemají vlastní právní osobnost, vystupují a jednají v právních vztazích za stát jeho jménem, přičemž naplňují jeho právní osobnost a svéprávnost v těch právních vztazích, které se jich týkají (tj. v rozsahu, jenž odpovídá jejich pravomoci stanovené zákonem), samostatně a vzájemně nezávisle.

21. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně dovodil, že při porušení zákonného předkupního práva vzniká předkupníkovi právo retraktu, kterým se může po nabyvateli domáhat, aby mu věc za příslušnou úplatu převedl (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2021, sp. zn. 22 Cdo 805/2021). Judikatura dovolacího soudu obecně zastává názor, že koupěchtivý má povinnost nabídnout předkupníkovi věc ke koupi za stejných podmínek, za kterých ji sám nabyl. Shodnými podmínkami je nutno rozumět rovněž i kupní cenu, tj. příslušnou úplatu, za kterou byla věc převedena koupěchtivému. Předkupník má tedy právo realizovat své předkupní právo tím způsobem, aby odpovídalo podmínkám uzavřené kupní smlouvy (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. 33 Cdo 1495/2022, a ze dne 10. 2. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3302/2021, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2024, sp. zn. 22 Cdo 369/2024, a ze dne 13. 8. 2024, sp. zn. 22 Cdo 3852/2023).

22. Dospěl-li v poměrech projednávané věci odvolací soud k závěru, že „zákonný režim, jímž je stát jako předkupník vázán," je způsobilý modifikovat ujednání kupní smlouvy ze dne 22. 11. 2022

týkající se splatnosti kupní ceny, neboť lhůta splatnosti v délce 5 dnů, která byla v kupní smlouvě dohodnuta, je pro žalobkyni s ohledem na zákonná pravidla hospodaření s majetkem státu nesplnitelná (a v této souvislosti odkázal na § 14 odst. 1, 4 a § 22 zákona č. 219/2000 Sb.), pak je právní posouzení věci přijaté odvolacím soudem nesprávné. Odvolací soud přehlíží, že jím akcentovaná ustanovení zákona č. 219/2000 Sb. nikterak nedopadají na případy, v nichž stát nabývá majetek do vlastnictví. Ustanovení § 14 odst. 1 a 4 zákona č. 219/2000 Sb. se vztahuje k hospodaření a nakládání s majetkem, který státu již náleží, dále k uplatňování práv státu jako vlastníka, jakož i k ochraně majetku před neoprávněnými zásahy. Taktéž § 22 zákona č. 219/2000 Sb. se týká situací, kdy je nakládáno s majetkem ve vlastnictví státu, konkrétně upravuje převod majetku státu ve prospěch nestátního subjektu.

23. Oproti tomu, právní úprava nabývání majetku ze strany státu je v zákoně č. 219/2000 Sb. zachycena v jeho § 12, § 12a a § 13. Z těchto a ani z jiných zákonných ustanovení ovšem nelze dovodit, že by lhůta splatnosti kupní ceny v délce 5 dnů byla pro žalobkyni v přítomné kauze objektivně nesplnitelná. V tomto směru sluší se také připomenout, že z žádného ustanovení zákona nevyplývá, že by platnost smlouvy, k jejímuž uzavření dochází v důsledku uplatnění zákonného předkupního práva dle § 61 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny ve spojení s § 2144 odst. 1 o. z., byla podmíněna souhlasem jakékoli organizační složky státu. Je třeba přitom zdůraznit, že v soukromoprávním styku se na stát nahlíží jako na právnickou osobu, a vystupuje-li Česká republika coby účastník občanského soudního řízení, dopadá též na ni pravidlo o rovném postavení procesních stran (§ 18 o. s. ř.). Není tedy přípustné, aby soud státu v civilním sporu přiznával výhodnější režim a posuzoval důsledky jeho postupu mírněji, než by ve srovnatelné situaci činil u osob soukromého práva. Nad rámec řečeného se jeví vhodným dodat, že i samotná žalobkyně v rámci e-mailové komunikace se žalovaným navrhovala splatnost dané kupní ceny ve lhůtě kratší v porovnání se lhůtou vymezenou v žalobě (viz bod 5 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně).

24. Lze proto uzavřít, že v projednávané věci jsou podmínky, za jakých byl předmětný spoluvlastnický podíl převeden na žalovaného, splnitelné, a proto je odůvodněné splatnost stanovit stejně jako v původní kupní smlouvě.

25. Protože odvolací soud rozhodl nesprávně a dosavadní výsledky řízení ukazují, že o věci může rozhodnout přímo dovolací soud, Nejvyšší soud podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř. dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že věcně správný rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadených výrocích I a II potvrdil.

č.j. 25 Cdo 2952/2025-179 ze dne 31.8.2026)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: Ing. Z.J., CSc., se sídlem B., zastoupený JUDr. K.H., advokátem se sídlem P., proti žalovanému: prof. PhDr. P.F., Ph.D., LL.M., zastoupený JUDr. P.T., LL.M., advokátem se sídlem P., o ochranu osobnosti, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 31 C 65/2024, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2025, č. j. 29 Co 104/2025-158, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 11. 10. 2024, č. j. 31 C 65/2024-95, zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal, aby byl žalovaný povinen odstranit ze sociální sítě X svůj post ze dne 19. 2. 2024 publikovaný pod @P_Fiala v 10:02 hodin dopoledne na adrese https://x.com/P_Fiala/status/1759503626924384454 (výrok I), aby byl povinen na sociální síti X pod označením @P_Fiala zveřejnit po dobu 4 měsíců počínajících 15. dnem ode dne právní moci tohoto rozsudku následující post: Omlouvám se Ing. Zdeňku Jandejskovi, CSc., jako spoluorganizátorovi protestu zemědělců konaného dne 19. 2. 2024 za to, že jsem na sociální síti X nepravdivě označil

všechny organizátory protestu včetně jej za osoby, které se netají např. svou podporou Kremlu a sledují jiné cíle než zájmy zemědělců. Dále se mu omlouvám za to, že jsem jej jako protestujícího zemědělce v televizním pořadu na CNN dne 14. 2. 2024 ve 21:31 hod. nepravdivě označil za osobu, která se docela otevřeně hlásí k podpoře Ruska a že tento protest je více než zemědělskými zájmy motivován tady těmito aktivitami protivládními (výrok II), aby byl povinen zaplatit žalobci částku 550 000 Kč a nahradit mu náklady řízení (výrok III), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok IV). Soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaný není ve věci pasivně legitimován, neboť předmětné výroky pronesl v souvislosti s výkonem funkce předsedy vlády. O této skutečnosti byl žalobce soudem poučen, avšak nijak procesně nereagoval. Žalovaný by za nemajetkovou újmu způsobenou předmětnými výroky mohl odpovídat přímo pouze v případě, že by se jednalo o tzv. exces z výkonu veřejné moci. Tak tomu však nebylo, neboť uvedená demonstrace měla za cíl působit na vládu jakožto exekutivní orgán, žalovaný na tuto skutečnost v rámci výkonu své funkce veřejně reagoval a použil k tomu oficiální komunikační kanál předsedy vlády (účet na sociální síti X, dříve Twitter) a vystoupil rovněž v televizním pořadu Co na to premiér! na stanici CNN Prima News. Vedle toho nalézací soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že předmětné výroky v části týkající se sympatií pořadatelů demonstrace k Rusku měly pravdivý základ, žalobce sám přitom nebyl předmětným výrokem adresně označen. Bylo ovšem prokázáno, že řada osob organizujících demonstraci při jiných příležitostech projevila kritické názory k oficiálnímu postoji České republiky k vojenskému napadení Ukrajiny. Žalobce je členem hnutí JaSaN, které zveřejnilo stanovisko, v němž podporuje ruské vyjádření, že Česká republika podporuje mezinárodní terorismus; pod tímto vyjádřením je žalobce podepsán a vystupuje též aktivně na různých demonstracích s „prokremelskými sympatiemi“. Jestliže žalobce svými aktivitami vstoupil do veřejného prostoru, je povinen snášet vyšší míru kritiky. Část výroků týkající se (ne)hájení zájmů zemědělců potom byla přípustným subjektivním hodnocením ze strany žalovaného.

2. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 5. 2025, č. j. 29 Co 104/2025-158, rozsudek soudu prvního stupně ve všech výrocích potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. S poukazem na správný závěr nalézacího soudu, že za újmu způsobenou předmětnými výroky žalovaného by mohla být odpovědná pouze Česká republika, neboť se jich žalovaný dopustil při výkonu své funkce předsedy vlády a nejednalo se o exces, považoval za nadbytečné zabývat se podrobně otázkou ne/zákonnosti výroků žalovaného ve vztahu k osobnostním právům žalobce, byť tímto směrem odvolání z velké části směřovalo. Odvolací soud zrekapituloval, že žalovaný sporná vyjádření učinil z pozice předsedy vlády, tedy politického orgánu, proti němuž byla demonstrace namířena a v rámci níž byly i vznášeny požadavky na demisi vlády. Žalovaný přitom nepřekročil rámec politické reakce tím, že by do oficiálního vyjádření zahrnul např. nesouvisející invektivy či osočení vůči konkrétním osobám, které by již (v závislosti na konkrétním obsahu) mohly vybočit z rámce žalovaným vykonávané funkce. Proto dospěl ve shodě se soudem prvního stupně k závěru, že žalovaný se předmětnými výroky nedopustil excesu z výkonu jím zastávané funkce, a už jen z toho důvodu (bez posouzení, zda předmětné výroky byly či nebyly neoprávněným zásahem do osobnostních práv žalobce) nemůže nést přímou odpovědnost vůči žalobci za tvrzenou újmu jimi způsobenou. Nad rámec toho však odvolací soud doplnil, že se ztotožnil i s tím, jak nalézací soud posoudil předmětné výroky věcně a jak provedl dokazování. Z něho vyplynulo, že mnohé z osob pořádajících demonstraci v minulosti veřejně hájily takové pozice, které lze označit jako proruské. Svou povahou je přitom takové označení hybridním výrokem, v němž je obsaženo subjektivní hodnocení, které nicméně předestírá objektivní skutečnosti, které musí být pravdivé. Žalovaný v řízení tento pravdivý základ svých výroků prokázal. Dílčí výrok, že pořadatelé ve skutečnosti nehájí zájmy zemědělců, je politicky zabarveným hodnotícím soudem, který nijak nevybočuje z mezí slušnosti. Předmětnými výroky tedy nebylo nezákonně zasaženo do osobnostních práv žalobce, a to rovněž z toho důvodu, že žalobce sám v nich vůbec není konkrétně jmenován (je v nich zahrnut pouze skrze obecné označení organizátorů protestu), navíc musel počítat s tím, že pokud se organizačně podílí na výrazném protivládním protestu, pak taková akce vzbudí politickou reakci.

Současně měl za takové situace věnovat pozornost tomu, aby tak nečinil s osobami, se kterými nechtěl být podle svého tvrzení veřejně spojován. Jestliže tak neučinil, nemůže se dovolávat ochrany proti tomu, že se tak ze strany politických oponentů děje.

3. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním. Namítá, že rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek v praxi dovolacího soudu dosud neřešených: 1) zda projevy předsedy vlády uveřejněné na jeho osobním účtu na sociální síti X představují vždy výkon veřejné moci, nebo jde o osobní projev politika a kdo je za tyto projevy odpovědný, 2) zda se automaticky stává informační platforma využívaná politikem před tím, než se stal politik předsedou vlády, oficiálním kanálem předsedy vlády, 3) zda pro účely posouzení, zda jde o výkon veřejné moci, či osobní projev, je rozhodující forma označení účtu a pořadí, v jakém je uvedeno jméno osoby a její funkce – obdobně, jako je tomu v oficiální písemné korespondenci mezi státními orgány a 4) zda a v jakém rozsahu odpovídá předseda vlády za výroky učiněné mimo rámec své ústavní působnosti a svých ústavních pravomocí a v jakém rozsahu a zda za ně odpovídá stát. Dovolatel namítá též odchýlení se odvolacího soudu od související ustálené judikatury dovolacího soudu k odpovědnosti politiků za jejich projevy (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2020, sp. zn. 25 Cdo 705/2019, zabývající se otázkou excesu z výkonu veřejné moci, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2020, sp. zn. 25 Cdo 4084/2019, týkající se hybridního výroku a jeho způsobilosti zasáhnout do osobnostních práv nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1304/2019, o způsobilosti výroku zasáhnout do cti a vážnosti konkrétní osoby, která není jmenovitě označena). Předseda vlády nevykonává státní správu a na rozdíl od prezidenta republiky nemá pravomoc vyjadřovat se k občanům, zejména pokud k otázkám, jimž se ve vyjádření věnuje, nepřijala vláda stanovisko ve sboru. Vzhledem k tomu, že vláda nikdy neprojednala otázku, zda jsou demonstrující zemědělci proruští či prokremelští a zda podporují Moskvu, bylo vyjádření žalovaného jen jeho osobním názorem, a tedy excesem. Tomu svědčí i okolnost, že výroky byly zveřejněny na více platformách. Na síti X mají oficiální účty státních orgánů institucionální označení a vládní verifikaci, zatímco žalovaný publikoval na svém osobním účtu, který se okamžikem jeho jmenování předsedou vlády nemohl stát oficiálním komunikačním kanálem vlády či jejího předsedy. Dovolání podrobně rozebírá náležitosti účtů vlády a ministerstev a dospívá k závěru, že žalovaným použitý účet je jeho účtem osobním. Ani vystoupení v televizním pořadu, byť nazvaném „Co na to premiér!“, neznamená, že výroky zde pronesené spadají pod výkon funkce premiéra. K posuzování odpovědnosti veřejného činitele za jeho projevy poukazuje dovolatel na nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3076/20, a na jím označená kritéria, z nichž v posuzovaném případě je splněno pouze hledisko času (výkon funkce premiéra), zatímco hlediska fóra i obsahu svědčí o vybočení z rámce výkonu veřejné moci. Podle dovolatele dosud nebyla řešena možnost společné a nerozdílné občanskoprávní odpovědnosti státu a politika za újmu způsobenou nesprávným úředním postupem. Poukazuje na trestní právo, které umožňuje, aby jedním jednáním bylo spácháno více trestných činů, i to, aby v důsledku jednoho jednání vznikla odpovědnost dvou různých subjektů – fyzické i právnické osoby. Tak tomu má být i u společné občanskoprávní odpovědnosti představitele státu a státu samotného; je pak jen na žalobci, vůči komu se bude domáhat nároku. Navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil a věc vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení, případně zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

4. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022, dále jen „o. s. ř.“ Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., a je přípustné pro řešení otázky pasivní věcné legitimace ve sporu o ochranu osobnosti dotčené tvrzeným zásahem do osobnostní sféry informací, kterou uveřejnil předseda vlády na internetové platformě. Dovolání není důvodné.

5. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc

posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

6. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci.

7. Podle § 13 odst. 1 věty první zákona č. 82/1998 Sb. stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda.

8. Nesprávný úřední postup není v zákoně blíže definován, jde ostatně o úmysl zákonodárce, neboť i podle důvodové zprávy výstižnou definici nesprávného úředního postupu nelze pro jeho mnohotvárnost podat. Podle právní teorie i rozhodovací praxe soudů jde o ty případy vzniku škod, které byly vyvolány jinou činností státních orgánů než rozhodovací. Nesprávným úředním postupem je porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání orgánu státu při jeho činnosti, a to zejména takové, které nevede k vydání rozhodnutí. Z toho vyplývá, že obecně se i veřejný politický projev člena vlády (popř. jiného orgánu výkonné moci, tedy i předsedy vlády) učiněný v rámci jeho působnosti považuje za úřední postup, který může vést ke vzniku újmy a založení odpovědnosti státu, je-li nesprávný. Výjimku představuje pouze tzv. exces, tedy jednání, které postrádá místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k jeho činnosti (výkonu veřejné moci). Za takové excesivní jednání pak odpovídá samotný původce zásahu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2018, sp. zn. 30 Cdo 5848/2016, publikovaný pod C 17276 v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, dále jen „Soubor“, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2000, sp. zn. 30 Cdo 1526/2000, publikovaný v časopise Soudní rozhledy č. 3/2003, str. 93). Nesprávným úředním postupem, který zakládá povinnost státu odčinit nemajetkovou újmu dotčené osobě, je veřejný projev člena vlády učiněný v rámci jeho pravomoci, ať jím byla porušena presumpce neviny (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2020, sp. zn. 25 Cdo 1304/2019, uveřejněný pod č. 41/2021 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, dále jen „Sb. rozh. obč.“), nebo ať se vyjadřoval k jiným záležitostem patřícím do sféry jeho činnosti.

9. Ke skutečnostem svědčícím pro závěr, že za výroky ministra ve veřejném vystoupení v diskusním televizním pořadu je z hlediska ochrany osobnosti dotčené fyzické osoby odpovědný stát a nikoli on sám, zejména patří, že se jako ministr prezentoval, poukazoval na své funkční nadřízené postavení, přičemž bylo zřejmé, že sporné výroky se týkají úkolů v působnosti ministerstva a jejich prezentace nebyla nepřiměřená času a místu, v nichž byla pronesena (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2878/2012, Soubor, C 13718). Z tohoto pohledu je dovoláním napadené rozhodnutí v souladu s ustálenou judikaturou v části týkající se vystoupení žalovaného v televizním pořadu stanice CNN Prima News.

10. Obdobně je třeba nahlížet i na výroky uveřejněné prostřednictvím sociálních sítí, v konkrétním případě na účtu X, což judikatura dovolacího soudu dosud neřešila. Na rozdíl od tradičních sdělovacích prostředků jde o prostředí charakterizované vyšší mírou bezprostřednosti, spontánnosti a interaktivity. Uživatelé sociálních sítí běžně komunikují stručnou, leckdy i expresivní formou v dialogickém prostředí, tedy mohou okamžitě reagovat komentáři, sdílením či další diskusí. Dosah příspěvku na sociální síti není určen pouze vůlí autora, ale také algoritmy platformy, reakcemi dalších uživatelů a možností sdílení. Ani specifické vlastnosti těchto moderních médií, pokud jsou využívány při výkonu veřejné moci, nemění nic na soudním výkladu ohledně excesu z rámce svěřených pravomocí jednající osoby.

11. Výklad podávaný dovolatelem je příliš formální, pokud bazíruje na tom, že za výkon veřejné moci

může být považován jen projev učiněný na komunikační platformě k tomu výslovně určené. Jednak žádný předpis (zejména zákon č. 82/1998 Sb.) nic takového nevyžaduje, jednak by šlo o neopodstatněné omezování negativních dopadů nesprávného výkonu veřejné moci ve prospěch státu a v neprospěch dotčených osob, a konečně i z hlediska smyslu a účelu zákona by bylo takové omezení nepatřičné, neboť v pluralitní společnosti a v éře různorodých komunikačních systémů by se odpovědnost státu nepřiměřeně zužovala jen na informační kanály, které si sám určí. Dovolateli je možno přisvědčit v odkazu na nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3076/20, jímž byla řešena odpovědnost prezidenta republiky za kritické výroky na adresu jiných osob; jedním z kritérií je skutečně i fórum, na němž byl výrok pronesen. Podle nálezu má však být přihlíženo nejen k tomu, kde byl výrok pronesen, ale též za jakých okolností. I tyto skutečnosti mají vypovídací hodnotu při posouzení, zda se představitel státu vyjadřoval jako soukromá osoba nebo při plnění svých funkcí. Jinými slovy i v rámci sdělení představitele státu na sociální síti musí být zřejmé, kdo a za jakým účelem je činí, resp. zda je vyjádření podáváno příslušnou úřední osobou k tématu patřícímu do její pravomoci bez ohledu na to, zda tak činí na účtu k tomu speciálně zřízeném či na účtu jiném, tedy například svém osobním či na účtu jiné osoby. Z obsahu posuzovaného sdělení je i přes jeho stručnost zřejmé, že autor se vyjadřuje k záležitosti týkající se celé vlády, a to právě z pozice jejího předsedy, takže i když k tomu využil platformu zřízenou původně jako jeho osobní účet, v daném případě není pochyb, že touto cestou hodlal plnit úkoly plynoucí z jeho funkce a že obsahem sdělení z těchto mezí nevykročil. Pak jsou ovšem bezpředmětné otázky č. 2 a 3 dovolání k tomu, zda vůbec a kdy se osobní účet mění v účet orgánu státu.

12. Nelze dovodit ani solidární odpovědnost obou subjektů, neboť princip odpovědnosti státu za újmu způsobenou výkonem veřejné moci je založen na výlučné povinnosti státu k náhradě újmy, nikoliv na pluralitě odpovědných subjektů, jak plyne přímo z § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., aniž by v režimu tohoto předpisu mohla nastoupit společná a nerozdílná povinnost státu a osoby činící úkony při výkonu veřejné moci k náhradě vůči poškozenému. Dovolatel namítá, že předseda vlády stojí pouze v čele ústředního orgánu státní správy, jakožto premiér, ale nevykonává jakoukoli státní moc, tu vykonává pouze vláda jako celek. Tento jeho názor je však v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího i Ústavního soudu, která vychází z toho, že je-li zásah do osobnostních práv důsledkem výkonu veřejné moci, je pasivně legitimována Česká republika, nikoli fyzická osoba vykonávající veřejnou funkci. V rozsudku ze dne 23. 3. 2020, sp. zn. 25 Cdo 705/2019, č. 97/2020 Sb. rozh. obč., Nejvyšší soud uzavřel, že vykoná-li neoprávněný zásah do osobnosti člověka některý ze subjektů uvedených v § 3 zákona č. 82/1998 Sb. při výkonu veřejné moci, který je mu svěřen, odpovídá za tento zásah a případnou újmu stát, a to v případě, že se tak za podmínek stanovených tímto zákonem stalo nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Tehdy je zákon č. 82/1998 Sb. (v jehož § 31a je výslovně založen nárok na náhradu nemajetkové újmy, jehož povaha je odvozena od téhož východiska jako obecný nárok na ochranu před zásahy do osobnostních práv) v poměru speciality k občanskému zákoníku, neboť upravuje užší množinu neoprávněných zásahů do osobnosti člověka, a občanský zákoník se užije jen podpůrně v otázkách, které nejsou tímto zvláštním předpisem upraveny.

13. V poměrech nyní projednávané věci to znamená, že vyjádřil-li se předseda vlády k problematice protivládní demonstrace napadající zemědělskou politiku státu způsobem, který byl zjištěn soudem prvního stupně (správnost skutkových zjištění nepodléhá podle § 241 o. s. ř. dovolacímu přezkumu), není tento úkon excesem z výkonu veřejné moci jen proto, že premiér tak učinil na účtu sítě X, který k tomu nebyl státem vytvořen a určen. Tudíž je správný závěr odvolacího soudu, že pasivně věcně legitimovaným subjektem je Česká republika, nikoliv sám předseda vlády.

14. Dovolatel napadá rozsudek odvolacího soudu, který je založen na dvou rovnocenných závěrech o neopodstatněnosti žaloby, totiž že jednak není dána pasivní legitimace žalovaného ve sporu o ochranu osobnosti způsobené sděleními, jednak že konkrétní sdělení není neoprávněným zásahem do

osobnostních práv žalobce. Jestliže dovolání není k prvnímu z těchto důvodů opodstatněné, nemohou dovolací námitky ke druhému důvodu nic změnit na tom, že napadené rozhodnutí je věcně správné. Ostatně rozhodnutí odvolacího soudu je i v tomto směru v souladu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu, neboť se opírá o východisko, že předpokladem povinnosti odčinit nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti člověka je existence zásahu objektivně způsobilého vyvolat nemajetkovou újmu spočívající buď v porušení, nebo jen ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální integritě. Tento zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí zde být zjištěna existence příčinné souvislosti mezi takovým zásahem a dotčením osobnostní sféry. Neoprávněným zásahem je zásah do osobnosti, který je v rozporu s objektivním právem, tj. s právním řádem.

15. V posuzované věci jde (bez ohledu na komunikační platformu) o střet svobody projevu s právem na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv stojících na stejné úrovni, a je proto vždy věcí soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla nedůvodně dána přednost před právem druhým, a aby na základě konkrétních okolností daného případu zvážily, zda výrok dosahuje takové intenzity, že zasahuje do práva na ochranu osobnosti dané osoby, či je situaci přiměřený, tedy zda v daném případě preferovat právo na ochranu cti, dobré pověsti a soukromí dotčené osoby, nebo upřednostnit právo na svobodu projevu a šíření informací (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2020, sp. zn. 25 Cdo 652/2020). Stejně jako u celoplošných sdělovacích prostředků, je i v posuzovaném případě postu na sociální síti třeba respektovat, že by prezentovaná sdělení neměla překračovat určité hranice týkající se zejména ochrany pověsti a práv jiných. Přiměřeně lze tedy použít kritéria, jež za tímto účelem formuloval Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutích von Hannover v. Německo II., stížnost č. 40660/08 a 60641/08, a Axel Springer AG v. Německo, stížnost č. 39954/08, a vymezil na základě pěti, potažmo šesti kritérií, tzv. test proporcionality, jímž je třeba posuzovat kolizi práva na svobodu projevu s právem na ochranu soukromého života. Má tak být zvažováno 1. zda jde o příspěvek k debatě ve veřejném zájmu, 2. jak dobře je osoba známá a co je předmětem sdělení, 3. předchozí chování dotčené osoby, 4. obsah, forma a následky publikace a 5. metody získání informací a jejich pravdivost. Jako šesté kritérium se pak přidává závažnost uložené sankce. Dokonce osm demonstrativně vypočtených obdobných kritérií pak vymezuje Ústavní soud např. v nálezu ze dne 3. 2. 2015, sp. zn. II. ÚS 2051/14, bod 31 odůvodnění: 1. povaha výroku (tj. zda jde o skutkové tvrzení, hodnotový soud, hodnotový soud se skutkovým základem či jinak hybridní výrok), 2. obsah výroku (např. zda jde o projev „politický“ či „komerční“), 3. forma výroku (zejména nakolik je předmětný výrok expresivní, či dokonce vulgární), 4. postavení kritizované osoby (např. zda jde o osobu veřejně činnou, či dokonce o osobu aktivní v politickém životě, případně o osobu veřejně známou), 5. zda se výrok (kritika) dotýká soukromé či veřejné sféry této kritizované osoby, 6. chování kritizované osoby (např. zda kritiku sama „vyprovokovala“ či jak se posléze ke kritice postavila), 7. kdo výrok pronáší (např. zda se jedná o novináře, běžného občana, politika apod.) a konečně 8. kdy tak učinil (tzn. např. jaké měl či mohl mít jeho autor v daný okamžik k dispozici konkrétní údaje, z nichž vycházel, a v jaké situaci tak učinil).

16. Odvolací soud tuto judikaturu respektoval, byť své rozhodnutí takto bodově nestrukturoval, nicméně okolnosti významné pro posouzení věci v jejím duchu zvážil a odůvodnil; odkázal přitom i na odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, který výslovně se zmíněným nálezem Ústavního soudu pracoval, jeho jednotlivá kritéria citoval a aplikoval je na posuzovaný případ. Dovolací soud pak může úvahu odvolacího soudu o tom, zda konkrétní výrok v určitém případě za daných okolností představuje zásah do cti a vážnosti žalobce, přezkoumat pouze v případě její zjevné nepřiměřenosti (k aplikaci právních norem s relativně neurčitou hypotézou srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1618/2007, nebo ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4059/2007).

17. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů věcně správný. Protože nebylo zjištěno, že by řízení bylo postiženo některou z vad, uvedených v §

229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- Náhrada nákladů na výživu pozůstalých (jiných) osob
- Mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti
- Smlouva o dílo (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitelský úvěr (exkluzivně pro předplatitele)
- Starobní důchod (exkluzivně pro předplatitele)
- Veřejná obchodní společnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Vypořádání SJM (exkluzivně pro předplatitele)
- Přiměřené protiplnění
- Předkupní právo
- Ochrana osobnosti
- Detence (exkluzivně pro předplatitele)